

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
penz-, hirdetés-, nyiltér-
és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe ittor tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Szemle.

Hallottatok-e már a „rongyos gárda“ hírét?

Nem az a rongyos gárda ez, a melyik a Rákóczy-dicsőség fénykorában annyi vitézséggel és annyi labancz-vérrel koszoruzta a magyar szabadság zászlóját; — oh az én rongyos gárdám sokkal gyengébb, de sokkal nagyobb is, tábornoka nem a híres Ocskay László, hanem a fehér tél és fekete szövetségese: az emberfogyasztó nyomor.

A szibériai síkok hangtalan pusztaságát nem népesíti be az elnyomottak jankiáltása; — a mi fényes palotáink, izléses utcasoraink környékét telesítvük az én rongyos gárdám idegbénító sohajtásai, mikkel tele van — csak jöjjenek e szemlére velem — körülöttünk minden fűtetlen kunyhó, és minden elhagyott utcaszöglet, mely mellett annyi figyelmetlenséggel szoktak tovasuhanni s jól bélelt prémes kabátok.

E rongyos gárda nem vért: orvosságot szomjuhozik; nem a kard dicsőségét, de a kenyeret éhez; nem cifra kacagányt, csillogó érdemjelet koldul, hanem ruhát, . . . mit gondolnak önök, nem saját vétkünknek takarjuk-e be, ha az ő kiáltó nyomoruknak meztelenségét felruhazzuk? . . .

Nem arrogálok én megamnak a dicsőséget, hogy hangzatos philosophémákban új eszméket szórjak az emberek közé, ily dolgokra e kis lapocska nem is hivatott. Az a gondolat, a mit én itt felvetni akarok, más vidéken régen valósítva van; én csak az önök humanizmusát szeretném feléleszteni és felöltözteni a szegény, elhagyott, nyomorult, árva gyerekeket.

Ez a mi derék nőegyletünk — a humanus jétkonyság nemes tűzhelye — a karácsonyi és új évi ünnepek alkalmából összegyűjtötte a jóllakott gazdagok asztalainak morzsáit, s megvendégelte velök az éhes szegényeket, — mennyivel nagyobb feladatot teljesített volna, ha egyuttal összeszedi a gazdagok elnyűtt ruhadarabjait, és pompás öltönyöket készített a ruhátlan elhagyottaknak.

Ilyenkor, mikor a hosszú makacs tél a prémes bundákat is megviseli, sorra kellene járni a szegények

utzeit, és viskóit, bele kellene tekinteni a nyomor hajlékaiba, és nem szabad volna cipő és felöltő nélkül hagyni egyetlen meztlábás, ruhátlan gyereket sem!

Mikor éles a **ez é l k o r e s o l y á i k o n** tovasuhanak önök a legyalult jégpálya sima tükörén és nem fáznak, gondoljanak arra, hogy vannak falaink között gyerekek, kik **m e z i t e l e n l á b a i k k a l** még csak az utcára sem jöhetnek ki . . . . Uraim és hölgyeim! Öltöztessük fel a „rongyos gárdát.“

* * *

Nagyon esalódnak, ha azt hiszik, hogy én is nőhódító reményekkel lépek a „kék szoba“-ba! Poémába való az, hogy ki mit remél; a kritikát meg a diletantismus érdemei nem türik, mert nem is provokálják, de az én szemlémnél gyönyörűsegebb mulatságot élveztek azok, kik nem sajnáltak felfáradni a dalárda szerdai műestélyére.

Igazán derék gyerekek ezek a mi dalárdistáink! Már nekem legalább hiába dicsérik más városok társadalmának sokaktól irigyelt elevenségét, én a mieink működésével teljesen megvagyok elégedve.

Szini előadás, dal, zene, felolvasás — ugyan ki ne beszélne szívesen a szerelemről? — ez egy élvezetekben gazdag este volt!

A „Kék szoba“: alapos satyra az önhittekről. Ugy-e, hogy azok nélkül is lehetséges összehozni egy jó műkedvelői előadást? A „Suhog a szél“-ben a tél minden búbanát elsohajította, a „Csendes vízi rózsá“-ban a dal ezer búját élénk varázsolta a — dalárda. Magam részéről irigyelem dr. Gyurkovich kellemes tapasztalatait „a szerelemről“, de — talán, mert a többi sokkal nehezebb és kevésbé begyakoroltabb műdarab volt — nekem még is legsikerültebb volt az estély utolsó pontja, mely most is — régóta — fülemben cseng:

„Nem hittem én, de már hiszem:
A szerelem bura viszen . . . . .“

is, mely egygyé fűzi két lélek egymást kiegészítő boldogságát. — És habár a költő így dalol:

„Soh' sem volt az szerelmes, a ki
Mondja, hogy rabság a szerelem,
Szárnyat ad ő és nem rablilineset,
Szárnyat ad ő, azt adott nekem.“

S így ha menyet és poklot bejárók,
A pokolban a mi gyötrelmem,
És a menyben a mi üdvösség van,
Egy perczben mindazt átérezem.“

. . . mégis ki tagadhatná, hogy rabláncz a szerelem, rabláncz, mely a boldogság rabjává teszen.

Koszorus írónk, Jókai szerint: „három uralkodó eszme mozgatja az emberek világát: a vallás, hősiesség és a szerelem. És mind a három eszmének van megdicsőülése és van elfajzása. — . . . . . a szerelem megdicsőülése a hűség.“

Kétségtelen, hogy egy szerelmes szív dobbanása nem egyszerű Clió kezét is megreszkettette, midőn az idők nagy eseményeit véste a történelem érzé lapjaira. Népek boldogsága függött olykor egy imádott nő pillantásától. Az emberiség életében mindig zsarnok kényur volt a szerelem. Maga törvény levén, kivüle ilyet nem ismert soha. Uralkodott abszolút hatalommal, alkotmányellenesen. S esodálatos, egyszer sem akadt vakmerő elszánt hős, ki trónjáról letaszította, királyi pálcájától megfosztotta volna. Semmivé törpült mellette az ős vallások négy eleme, tűz, víz, föld, levegő, csak maga volt igazi nagy hatalom a szerelem.

És az egyes ember életében? Valljuk be, korszakot alkot, a földi pálya legszebb korszakát. S vezéresillag a jövő, kétes homályba burkolt útja felett; vezet, de a nélkül, hogy e kérdésre hová, feleletet adna. S az utas mégis feltétlen engedelmességgel hajtja végre parancsait. Egyetlen egy soverain társa van, ki fel meri olykor emelni szavát ellene. Pedig szomszédok. A szerelem a szívben, az ellenfél, az ész, a főben székelt, s a két hajlék nem messze esik egymástól. Hiába, „rosz szomszedság török átok.“ De hol van a bíró, a ki meg tudná ítélni, melyiküknek van igazsága. Tudjuk mit művelt a szerelem az Olymp Isteneivel. Ha maga Justitia istenasszony szállana le

. . . Nem kellene oly nehéz darabokat produkálni, mert a közönség nem virtuóz, hanem — műkedvelő — élvezni szerető — laikus.

* * *

Mégis csak kemény dió ez az alispánválasztás!

A mozgalmak kezdetekor szinte úgy látszott az én gyenge szememnek, hogy könnyedén tuleshetünk rajta, s most — nap nap után új összeütközései az elveknél, s új talányai a meggyőződés érveinek — tárulnak elém.

A gondolkodásnak elég tért nyit maga az alkalom. És Gömörmegyében gondolkozik is — minden ember. Az egész megye ábrázata ezt mutatja, s e mozgalmak lefolyásánál én mindössze is egy futó reminiscenciát engedek meg magamnak.

Ha az alispánválasztások történetére visszatekinetek vagy gondolok, mindig úgy emlékezem, hogy e kérdésnél sohasom feledtek ki a kegyeletnek ama decorumát, melylyel egy letűnt nagyság érdemeinek tartozunk.

A Szontagh Bertalan neve fényes lapot tölt be a vármegye történetében. Ha egykor ezen idők eseményeit kutajja az utókor történetbuvára — meg fogja találni e névnek méltó helyét.

Hát a Szontagh Bertalan neve megérdemelt volna annyi figyelmet, hogy a választási mozgalmaknak ne adták volna a nyilvánosság jellegét legalább addig, míg a veszteség szomorú megörökítését a megyei közgyűlés el nem végezte.

Nagy megnyugvással nézhet — mindamelllett — a mi vármegyénk e mozgalmak kifejlése elé! Férfiasan még az egész dolog! Sorompóba állanak a különböző elvek bajnokai egymás ellen, de mindeniknek azt látom zászlajára írva: „Győzzön a jobb!“

. . . Könnyű ezt eldönteni a szívnek, hogy melyik legszebb a „három“ közül, de hogy a három alispán-jelölt közül melyik a legjobb, én nem vitatkozom: döntsék el a nálamnál jobbak.

Tschew-Egueux.

T Á R C Z A.

A szerelemről. *)

Te a költészet kiapadhatatlan forrása, ki ezereknek övezted már homlokát borostyán-koszorúval, ki Pegazusnak legmerészebb salto-mortaléit intézed, ki a szívvilág öröktűzű központja vagy, bocssáss meg, hogy sivár prózába merem foglalm dicsőítésedet lengén szokelló jambusok helyett!

Kikacagasz érette, tudom, talán meg is boszulsz, de én mindmelllett is tömjént hintek oltárod kiolthatatlan parázsa fölé, áldozom előtted még akkor is, ha miként Kainnal megesezt, áldozatomnak füstje nem emelkedhet föl hozzád magas egedbe.

Kikacagasz, a miként megmosolyognak azok, kik előtt kérdezni merem, hogy mi a szerelem?

Mert valjon van-e közöttünk csak egy is, ki vagy mint a multak kísértő árnyképét, vagy mint a jelen mosolygó anyagát, avagy mint egy a szív központján felső rózsabimbót, ne ismerné e világforgató istenséget? Bizonyára nincs. És így az ezen kérdésre adandó válasz épen oly szolgálatot teend, mint a napfény mellett meggyújtott gyertyavilág. Miért van tehát, hogy mégis megteszem e merész lépést?

Mert a szép virág nem veszi becsét, ha kontár kezek foglalják is koszoruba, mert a szívhez szóló dal, ezerszer hallva is, mindig gyönyörködtet, mert a szerelem, ezerszer mondva is felőle ugyanazt, mindig fenséges, mindig magasztos marad.

Ha törvényt jelent e régi szó „szer“, melyből a szerelem képezetett, ugy a természet legremekebb törvényének nevezhetjük, melyet nem kicsinyelhet a legszélsőbb parlamenti ellenzék tulzó vágya sem. — Ha megegyezés a jelentménye, ugy ez a szerződéses ideálja, melynek nincsen szüksége magyarázó ügyvédre, itélő bíróra, melyet nem pergamen és cizkornyás szóhalmaz örökít meg, hanem a szív legtenső szentélye, mely érvényességét nem paragraphusoktól, hanem két szempár összevillanó sugarától, két szív egyazon dobbanásától nyeri, — kötés, láncz, melynek harmonicus még a csörrenése

*) A rimaszombati dalárda január 6-án tartott műestélyén felolvasta dr. Gyurkovich László.

trónjáról, hogy törvényt tartson a vivődök felett, a szerelem még őt is bizonyára megvesztegetné.

Egy hozzám igen közel álló barátom ezt írta be egy napon emlékkönyvébe: „Virág a férfi szerelme, melyet a nők, mint hűségnek hízogó dísz tűznek legtöbbször kebleikre, s mihelyt tehetségükben áll, szebbel, újabbal helyettesítik.“ — Mennyiben adok neki igazat, azt mellőzöm ez alkalommal, de vallan bár egészen az ő nézetét, mégis, ha igazságos akarok maradni, a nő szerelmét a legesodásabb, a legimádaadóbb lelki fenségnek kell, hogy nevezzem. — Én bizony nem tudom, hogy a materialis bölcseszlet, s az ezen nyugvó Darwinismus tanai szerint, melyik és mily terjedelmű amaz idegszál, mely a szerelem nyilatkozatait közvetíti, melyik amaz idegdűcz, melyben ez érzélem székelt; nem ismerem teljesen e tant, mely a lélek száműzésével, olyannak alkotja az emberi agyat, mint a mester az orgonát, melynek külön-külön helyezi el szipjait; de azt, még ezen tudomány szempontjából is ki merném mondani, hogy a nőt ezen szervekben hasonlíthatatlanul remekebbnek alkotja az örök természet, mint a férfit, sok tekintetben mostoha gyermekét.

Ne csodáljuk. Maga e nagy erő is szerelmes lett alkotásába, s elhalmozá kegyeivel. A természet igen udvarias a szép nemmel szemben; őrzí, féltékenyen őrzí egész életén át; vigyáz bájjaira, takargatja fogyatkozásait. Innen van talán az is, hogy a megélhetés gondjait teljesen a férfi vállaira raká, nehogy barázdákat szántson a nő viruló arczának bársonyán.

A nő szerelmében felülmulja önmagát. Magasabbrá emelkedik az isteni parancsnál, mely csak annyit mond „szeresd . . . . . miut tenmagadat.“ Ó szeret, csupán hogy szeressen, s szeret nem mint önmagát, hanem miként a virágot a harmat, mely születik s elműlik csupán azért, hogy egy üdvözítő esőket leheljen imádottjának ajkaira. Szeret önfeláldozással, szeret végtelenül . . . . . És e szerelem, ha valóban az, a fényben uszó paloták falai között, s a roskatag kunyhó födele alatt egy és ugyanaz.

Közel hozzánk, egy viruló szépségű leányka járja be naponta a falu utcáját. — Kicsiny testvére botnál fogva vezetgeti. — Szemére örök sötétség borult, egyetlen csillag bezárt sugarat nagy éjszakájába; szívének örök napja, a szerelem. —

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület köréből.

Török Bálint ur, a gömörmezei magyar közművelődési egyesület buzgó és fáradhatatlan elnöke, meggyenk fiataljához a következő hazafias és meleghangú felhívást intézte, melyben a fiataliságot az egyesület javára rendezendő közmultságok rendezésére hívja fel:

„Megyénk fiatalisága minden körülmények között hiven és örömet teljesítette hazafias kötelességeit, s az a meggyőződés, hogy a mostani nemzedékben is, — ha megnyilik előtte a cselekvés tere — ősekre ismerünk. Megtisztelve érezhettem azért magamat akkor, midőn egy nagy feladat sikeres megoldása céljából, — azzal bizattam meg, hogy a mai fiataliságot közreműködésre kérjem fel.

A magyar nyelv és közművelődés terjesztéséről van szó, melynek horderejét, noha mindenki elismeri, érte, — bár sokan tehetnének — aránylag kevesen hoznak áldozatot.

De minél nagyobb s magasabb a cél, annál inkább szükséges, hogy azt a legnemesebben gondolkodók tegyék magukévá. Az ilyenek példája meggyenk még a közönyöseket is, — az egyszer felkarolt hazafias eszme pedig, ha nemesen érző szívekben ver gyökeret, bizonyosan élő fog, s gazdagon gyümölcsözend.

Megyénk ifjusága, mely így, s nem másképpen gondolkozhatik, nagybecsű szolgálatakat tehet a hazafias ügynek, ha társadalmi eszközökkel segít gyarapítani a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület“ pénzerejét. Ilyen eszközök a szokott farsangi táncvígalmak, estélyek.

Épen ezek céljainak felhasználása miatt fordulok Urasághoz azon kéréssel, hogy a közelgő idény alatt megyénk területén egyesületünk javára tartandó nyilvános multságok mikénti rendezését térsaival megbeszélni s engem az eredményről mielőbb értesíteni sziveskedjék.

Szívélyes üdvözléssel

Rimaszombat, 1885. december hóban.

Öszinte tisztelője: **Török Bálint.**“

Mint értesülünk, az ifjuság körében máris oly nagymérvű mozgalom indult meg egy közművelődési egyesületi bál rendezése végett, mely e bált minden eddiginél fényesebbnek és impozansabbnak ígéri. Az ügy ez érdeklődést meg is érdemli; a magyar nemzeti érzület leghatalmasabb nyilatkozása mindenestre azon általános fellendülés és pártolás, mellyel az egész magyar nemzet a közművelődési egyesületek ügyét felkarolta, s ifjuságunknak rajta kell lennie, hogy ez eszme terjesztése érdekében létrehozott mindennemű mozgalom megfeleljen a szent cél nagyságának.

Alispán-választási mozgalmak.

Tornallya, 1886. január 3-án.

Felédhetlen alispánunk, néhai Szontagh Bertalan halálával üresedésbe jött alispáni állás betöltése tárgyában ma Tornallyán, a megyebizottsági tagok népes értekezletet tartottak. Ott láttuk a megye intelligenciájának egyik tekintélyes részét, a megye valamennyi járásából, sőt a szomszéd Liptómezeiből, mint vendégeket ott láttuk, gömöri id. Szentiványi József urat, Palugyai Gyula megyei főjegyzőt, Jób Marczel lipitújvári főszolgabíró.

Hevessy Benedek, a tornallyai járás orsz. képviselője felkéri a jelenlevőket, hogy válasszanak elnököt és jegyzőt, mire elnökké Szentiványi Árpád és jegyzővé Molnár József választott meg.

Szentiványi Árpád, a kövii kerület orsz. képviselője, meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt alispán Szontagh Bertalan érdemeiről, ki egy félszázadon keresztül a megye

Valamikor boldog volt pedig. — Irigykedve tekintének reá társai, az egész falu legényserege rettegte azurkék szeméinek gyújtó villámain. — Ki belé tekintette két fénylő csillag világába, a menyországot látta meg benne, s csoda-e, ha e képtől soha meg nem válhatott?

Szegény volt a leány, szegény szeretettje is, kit magának választott. Csupán szíveik voltak gazdagok, teli boldogsággal. Ezt is megirigyelték tőlük. — Kardot kötöttek a legény oldalára, s egy szép napon elszakították kedvese mellől.

Egygyű emberek elhittették a magára maradt leánynyal, hogy sok pénzzel, szíj forinttal kiválthatná szeretőjét a király katonái közül. — A gyermek megőrült a vigasztalásnak, s szíve megsugta neki, mit kell tennie. Varrni, himezni tanult, dolgozott éjet és napot ösztetve, s midőn már már összeszerzé a félelmetesen nagy összeget, — elveszté szemévilágát.

A szegény vak meghalt az emberek előtt; el is temetkezett, önmagába, szívének mérhetlen nagy szerelmébe. — Ez teszi könnyűvé neki a sorsesapás borzasztó súlyát, ez gyújtja meg lelkében a remény szövétnekét.

S ha szánakozó szótát hall a könyörülő emberektől, reájuk emeli sugár nélküli tekintetét, ajkára mosoly ül, s esodálkozóan kérdezi:

„Miért sajnáltok engem, hiszen én boldog vagyok.“

Ez a szerelem költészete, a szív apotheosisa. Elragadó, hűs önmagában; nem kér dicséret szót, néma, mégis beszél. Egészen más valami e költészet cutusa.

Elmondhatjuk, hogy ha a szerelmet kitörülhetnök az ember szívéből, s a versfüzerek lapjairól, üres maradna mind a kettő. Egy-némely könyv lehet, hogy nem vallaná karát, de a szív minden esetben.

Van-e költő, ki e nagy istenség oltárán nem áldozott volna? A lyricus saját nevében, az epicus másnak álarca alatt, de igaz szívéből.

Nines, vagy ha mégis akadna egy, az bizonyára nem leszen lakója a Pantheonnak soha.

A költő, midőn először ragadja meg tollát, hogy genieje parancsának engedelmeskedjék, ideált keres. Talál is. Vagy a valóság világában, vagy forrongó lelkének bűvös kamrájában. Első esetben eszményíti a valót, a másodikban a semmiből

szolgálatában, különösen a panszlávizmus ellenében örök érdemeket szerzett magának, s különösen arra kérte az értekezletet, hogy igyekezzen oly férfit jelölni ki az alispáni állásra, a ki az elhunyt nyomdokait kövesse, s ezzel az értekezletet meggyitottan nyilvánította.

Kubinyi Géza a rosnói járási főszolgabíró, felemlítve Gömörmezeinek sajtóságos viszonyait s különösen azt, hogy nemzetiségi viszonyai legrosszabbul állanak az ág. hitvallást követő lakosok között, hogy a boldogult alispán mindezek dacára féken tudta tartani a panszlávokat, leginkább azon körülménynek tulajdonítja, hogy ő is az ág. hitvallást követte. Felemlíti egyebek között a fűrészi esetet, midőn a boldogult alispán az ottani panszláv papot, egy század katonaság kirendelése mellett rakatta ki, a nélkül, hogy ebben valaki autonomia sértést látott volna, s kételyének ad kifejezést, hogy ha ezt más felekezetű alispán tenné, nem hiszi, hogy az összes lutheránusság fel ne zudulna, s egyházi autonómiajuk bástyáit látvány megáradva, s a hazafias ézel mellőztetnék. Szólló a maga részéről, a boldogult alispán utódjául Hevessy Bertalan orsz. képviselőt ohajtja megválasztatni, mint a ki birja mindazon garantiákat, melyek képessé teszik őt arra, hogy a boldogult alispán tradíciói nyomán haladhasson.

Hanvay Zoltán, tornallyai járási nagybirtokos azon elvből kiindulva, hogy a köztisztviselő, ki évek hosszú során át a közzolgálatnak szenteli életét, jogosan számíthat, érdemeinek előismerésül. — előléptetésre, ajánlja alispán-jelöltnek Bornemisza László megyei t. főjegyzőt, teszi ezt pedig komoly megfontolás alapján, mert hiszen köztudomású dolog, hogy őt jelöltjéhez nem fűzi rokoni kötelék, míg az ellenpart jelöltje Hevessy Bertalan iránt a rokoni köteléken felül meg a baráti szeretet melegét érzi, a kiben szintén ismeri mindazon képességeket, melyek őt az alispáni állás betöltésére képessé teszik.

Török Bálint árvaszéki elnök előadja, hogy neki évekkel ezelőtt, midőn Hevessy Bertalan mint árvaszéki előadó a közpályára lépett, alkalma volt megismerhetni azon ritka szorgalmát, ügybuzgalmát és tehetségét, melyek érdemessé teszik arra Hevessy Bertalant, hogy a megye első tisztviselője lehessen.

Molnár József megyei tiszt ügyész nem tartja a XIX. század vége felé komoly elvnek azt, hogy a vallás is szóba jöhessen egy alispán választásnál, ő nem ezen, hanem Török Bálint árvaszéki elnök indokolása folytán, tartja Hevessy Bertalant az alispáni állásra méltónak.

Dapsy Pál földbirtokos: azon elvből kiindulva, hogy olyan alispánt kell választani a „ki a maga lábán járjon — és a maga eszével gondolkozzék,“ ajánlja Mária s y A n d o r t alispánnak.

Szentiványi Árpád elnök felhívja az értekezletet, hogy szavazzon arra melyik alispán-jelölt program-beszédét hallgassák meg, mire a többség óriási része Hevessy Bertalan mellett nyilatkozott; — ennek folytán a jelölthöz küldöttség menesztetett, s egyuttal felkérte a jelenvolt ellenpartí tagokat is, hogy a jelölt program-beszédének meghallgatása céljából továbbra is a terembe maradni méltóztassanak.

Erre lelkesült eljenzések között belépett Hevessy Bertalan, s szilárd, érezes hangon elmondott program-beszéde nagy hatást szült a jelenlevők között.

Beszéde elején meghatottan emlékezett meg arról, hogy a megyei székhely-kérdésben tanúsított magatartása óta, a baráti szeretet melegét ma érzi előzői, s az a felhő, mely őt oly buskomorra tette, eloszlik, s feje fölött ragyogós nap sugarának ő örülni csak azért tud, mert hová szíve mindig vonzotta, szülőmegyéjének elhet ezentul, igéri ünnepelesen azt, hogy egész lelkéből oda fog törekedni, hogy mint a törvényhatóság első tisztviselője, nagy elődje megkezdett működését tovább folytathatja fogja. Magyarországon csak egy nemzet ismer, s az a magyar, megyéjében sem lehet másként, igyekezni fog a magyar állam-eszme szentsége előtt a megyebeli panszlávok derekát, kezdetben tapintattal, s ha nem megy, a legnagyobb szigorral meghajlítani.

Ezzel az értekezlet a legnagyobb lelkesedés között véget ért.

R. I.

alkotja az eszményt. Teremt, miként az istenség egykoron. Ideáljának arázat behintí rózsával, mely bársony lágyasú hómezőn virít, fűrtelbe tengervészes éjt rejt, ajkait eperből alkotja, mézzel zománcozza, kebléhez Carrarából hoz márványt, természet légből formálja, az őz karsúságát és könnyedségét foglalva belé, kezecekként olvadó habból készíti, lábait a puha, fűben nyomot nem hagyó pieziségeknek mondja, szeméibe leloppa az ég azurját és minden esillagát.

Szerelmet keres a madár csicsérgésében, a patak habjainak zengésében, az esti fuvalom szelid susogásában. Összeházasítja az eget a földdel, a napot, a felhőt a tó szelid tükörével, az éjt a csennel, a harmatot a virággal. A zephir az erdő lombjának vall szerelmet, az orkán a tenger zugó habtornyaival ölelkezik.

Szerelmi kalandokba bonyolítja az Olymp isteneit, szerelme építi a hitet, reményt, hősiességet, önfeláldozást egyaránt. Szerelmére irányul összes figyelme, hozzá szókik minden gondolata.

Azért dalolja versében:

„S ott én legyek kit esőkre hí fel
Édes, kedves tekintete,
S mit adjak érte? E husz éves
Életnek vedd el tavaszát.“

„S ha nyilik ut embernek égbe
És üdvösséget osztasz ott,
E tulvilági üdvösségből
Végy el egy drága századot.“

Majd ismét:

„Hogyha látna a pásztor
Nem nézné a virágokat
Ha látna a csillagász
Nem nézné a csillagokat.
S nem vizsgálna gyöngyöt a
Vizek tengerésze,
Pásztor, buvár, tengerész.
Mind, mind téged nézne.“

„A szerelem megdicsőülése a hűség.“ Istenem, hát olyan nagy dolog-e hűnek maradni ahoz kit szeretünk, hogy erény számba megy hűségünk? Nem. Hiszen „egyikről nő a más miként bimbóból szép virág.“ Nem a hűség a szerelem koro-

Levelezések.

Rimaszombat, 1886. január 8.

A rimaszombati dalárda folyó hó 6-án rendezett műestélye egyike volt a legsikerültebbeknek azok közül, melyeket a sok mindenféle intriguák között utóbbi időben létrehozni lehetett. Ez estélyről valóban elmondhatjuk, hogy kellemes öszhangját semmi sem zavarta meg, mert egy a közreműködők elismerésemelőt buzgalma, mint a közönség tömeges részvétele találkozt s biztosította az erkölcsi és anyagi eredményt.

Szini kritikát nem írhatunk a „Kék szobá“-ról. Itt csak elismerést és köszönetet kell mindnyájunk nevében szavaznunk a fáradságot nem ismerő derék műkedvelőknek, kik tehetségeik és szorgalmuk gyümölcsével oly szépen hozzájárultak az est kellemes élvezetéhez. Egyébiránt az alakítások minden tekintetben correktek voltak s valóban bármely gyakorlott műkedvelőnek is dicséretére vált volna a routinirt otthonosság, melylyel Vladárné uró (özv. Vajkayné) egy fiatal, lobbanékony szívű, de mindamelllett egyenes, nyílt lelkű nő jellemét személyesítette. A diadal országrésze bizonyára őt illeti, mit a közönség által dobott két díszes virágoskor is bizonyít. Mellette Draskovich Gábor ur (kondor Aurél vizsgálóbíró) a pedans burokratát, kit poros actái közül oly könnyen kimozdít két szép szemnek egyetlen sugara. Lengyel Sámuel ur (János, hivatalosolga) a szokásaitól kizavarhatatlan, bizalmaskodó vén hivatalosolga és Tóthy János ur (Dr. Kálmán Laczi) az önhitt, elbizakodott „ellenalhatatlan nöhódító“ kitünően domborították ki előttünk.

Dr. Gyurkovich László ur felolvasását „A szerelemről“ (lásd tárczarovatunkat. Szerk.) a közönség osztatlan és általános figyelemmel hallgatta végig. E mű valóban önmagát dicsérisi, annyi báj, aethetica, a költészet és a stylus annyi gazdagságával bővelkedő ezen kitünő tanulmány (kell, hogy annak nevezzem, mert nagyon is felülemelkedik az elfuuttatás közönségességén.) bármely lap tárczarovatát feldiszipitné, s magam részéről valóban nagy nyereségnek tartom a műkedvelő társulat részéről, hogy a felolvasás leggyakrabban nehéz és fáradszó feladatára ily szellemes, gondolkodó főt választania sikerült.

A dalárda által előadott darabok kitünően voltak begyakorolva. Ugy veszem észre, a dalárdán nagyon is meglátszik, hogy ismét országos dalárversenyre készül. En ily szorgalom mellett nem féltém az ő dicsőségüket, s ohajtom, hogy a közönség ezentul is igyekezzék elősegíteni a derék dalárok önzetlen törekvéseit, melyekkel eddig is annyi dicsőséget szerettek kis városunknak és megyénknek.

Azt hiszem t. szerkesztő ur, hogy ez estélyről velem együtt mindenki kedves emlékekkel eltelve távozott, s hogy a műestély után rendezett táncmultságot reggelig együtt tartanunk nem sikerült, inkább a másnapi országos vásárnak tulajdonítom mint a fiataliság többek által megrótt blazirtságának.

Dilettans.

* * *, 1886. január 2.

T. Szerkesztő ur!

Megyeszerte mély megdöbbenést keltett az élte-delen, férfitü erejének és egészségének teljes birtokában volt, köztisztelben állott alispánunk, közigazgatásunk méltó vezérének, kulturális életünk rendíthetetlen bujokának, Szontagh Bertalannak váratlan halála.

Az elhunyt kétségbevonhatlan érdemei iránt érzett köztisztelést, osztatlan elismerés és kegyelet adóját impozans módon láttuk, még a szomszéd megyékből is többeket magába foglaló nagyszámú gyülekezetnek a gyász-szertartáson történt megjelenése, és oly számos gyászkoszorúnak a ravatalra helyezése által.

Méltán gyászkeretben jelentek meg, haláláról tudósító helyi lapjaink. Szívében gyászolja őt minden igaz honfi. Es valóban durvaság, úgy az elhunyt, mint a gyászoló közönség iránti vastag durvaság kell ahoz, hogy valaki karmokkal fegyverzett piszkos kezekkel ragadjon bele a fájdalomtól sajgó sebbe, s állatias hangon üvöltőn bele a gyászolók szolozmájába. Mert minek nevezzük a Turóc-Szentmártonban megjelenő „Národnie Noviny“ mult évi december 17-iki 148. számában Gömör-Kishontból december 14-ről keltezett „levele-

nája, hanem . . . ki merjem-e mondani? Adj bátorságot ó szép Hymen! Igen a szerelem koronája a házasság.

Uraim, ne csóválják kétérdőleg fejüket. A családi szentély menyország a földön. Avagy a kormány formájával ninesenek megelégedve?

Hát ismernek-e alkotmányosabb uralkodót a szívnél, a szerelmes szívnél? Bizonyára nem. S ha ennek engedik át a jogart, nem lesz ellenzék parlamentükben soha.

Fáradtan, gondok terhe alatt roskadozva tér meg a kenyérkereső férj hajlékába. Fürtjeibe összefogott havat szór a rideg szél, dult arczára halvány fényt vet a felhőnyövek mögött bujdokoló hold világa. A szobácska ablakaira jégvirágok tapadnak, zuz lepte meg az ajtó hasítékát. Belép a hazatért s egy erőltetett mosolyt esal ajkaira, midőn szép ifju neje eleje szókik. Az a két csillogó szem azonban lelke mélyéig lát, a homlokán sötétlő felhő belé villámlik azoknak tiszta egébe. Gyöngéden karolja át a nő feltett kínését, megered rózsapiros ajkairól a szó és csók egyaránt, s a férj homloka felderül, ajkán nem hamis mosoly ül többé. Szétrebben, ködként oszlik el bánata, mint napsugár előtt az éj sötétsége. Ujra él neje oldalán, él boldogan.

Valjon mily erő teremthetné meg e metamorphosist a szerelmen kívül? Az életbölcészet talán? A rideg esz épen olyan orvosa a kedélynek, mint a pór kaszája a hervadni indult virágnak. Kiirtja az elszáradt fűvet, de nem ad helyette virágokat.

Nagy hatalom a szerelem, nines oly európai császárszövetség, mely meg tudná dönteni uralmát. Ezer meg ezer gyöngy csillog koronájában, melyekről csak azért nem mondok többet ez alkalommal, mert félek, hogy fényüket gyöngye szemeim tovább ki nem állanak.

A kis Amor folyton lesben áll, szíveket sebzó nyilat röpitni mindenkor kész. Ninesen előtte vért, ninesen menedék. Attör a közönyön, eloltja a gyűlöletet, hálát szó a fontolgató ész elé.

Hölgyeim, különös figyelmökbe ajánlom a pajkos kis gyermeket.

Dr. Gyurkovich László.

zést?“, melynek minden sorából a fanatikus kúröröm vigyorog felénk. S melynek írja maga mellé, vagy ha lehetne még maga alá szeretné lerántani legjobbjainkat a dicsfény azon magasából, hová a bagoly feltekinteni sem képes; s ha levonni nem tudja, legalább megtépi a méltán megirigyelt nimbust s marezangolja emlékképet.

„A nagyrőcei tót gymnasium rombolói csodálatos halálal mulnak ki a világból.“ írja a levező. „Bartóffy, a nagyrőcei polgármester, a gymnasium rombolása közben, gutaütés következtében borzasztó fájdalmak közt halt meg. Janko Miklós agyonlőtte magát. Marton Rudolf, Marton Kálmán gutaütésben halt meg, midőn teljesen jóllaktak (sa do syta) a panszlávismus rémének üldözésével.“

„Most senyvedt el (zhyul)*) váratlanul Gömör-Kishont chauvinista vezére, fő-fő megsemmisítője és üldözője mindennek ami tót, Szontagh Bertalan alispán.“ Tovább részletezi azután utolsó perceit, s a katasztrófa bekövetkezténél jelen volt, s az által megzavart, segítni törekvőket önmagához méltó következő gunnyal illeti: „és az elterült alispán körül ügyetlenkedtek (tmolil sa.)“

„Az egész nagy közönségből senki sem könnyezett, senki sem mondta, hogy kár érte, de számosan megjegyezték, hogy milyen és mennyi hibája volt.“

„Mi részünkről nem örvendünk az ő esetén, hiszen voltunk előtte is, és leszünk utána is, hanem lehetetlen nem látnunk Isten újját abban, hogy oly váratlanul elhitta a gömör-kishonti tótoknak legis-legháborgóbb üldözőjét épen akkor, a midőn a rendkívüli nagy actiót, névszerint Klenócz és Tiszolcz városok ellen elrendelte.“

„Az összejövetel (találkozás) Philipinnél, tehát mint Szontagh a gömöri nemzetiségi férfiak elleni fenyegetéseit nyilvánítani szokta, — elmaradt.“

S végre tanácsokat ad a levelező, a közügy élére kerülendők, hogy legyen mérsékeltébb és törvény szerint orvosolja a szenvedett erőszakoskodásokat.

Nem nevezi meg magát a levelező, de mi ismerjük kiletét, ott volt közöttünk, a gyászolók között. Ertesítése tehát annál tendenciosusabb, melyre csak megvetéssel válaszolunk, de figyelmeztetjük is őt ez alkalommal, hogy szeretve tisztelt alispánunkban csak az egyén halt meg, míg az eszme, melynek oly törhetlen bajnoka volt, él, és azt diadalra fogjuk juttatni. Az extra vagans, államellenes eszméi elleni harcban pedig mindnyájunkkal ott fog találkozni Philipinnél.

Hozzátok pedig szolgabírák: „videant consules, ne quid respublica detrimenti capiat!“ mert már ők találkoztak, összejöttek, s tanácskoztak Philipinnél.

A jó mag csirát bocsát, növekszik és gyümölcsöt hoz. A jó eszme hódít. Még alig 4 hónapja hogy Tiszolczon erős harcot kellett vívnia a szolgabírónak a panszláv eszmék ellen, és ime már csendesednek a kedélyek; s megnyugodni látszanak a törvényes intézkedésekben. Alig 3 hónapja, hogy nemzetellenes üzemek miatt fegyelmi eljárások indítottak Klenóczon és már magyar nemzeti színűre van festve minden pressio nélkül az előbb még sárga-fekete községműtató oszlop.

Csak előre a megkezdett jó uton tótajku polgártársaink és mi tárt karokkal fogadunk,

Alvinczi.

Budapest, 1886. jan. 7-én.

Hazánk a f. év szeptember havában meg fogja ünnepelni Buda várának, a török iga alól ezelőtt kétszáz esztendővel történt felszabadítását.

Olyan fegyver-tény volt az, a mely az ozmán birodalomnak hazánk területén másfélszáz évre terjedő korszakát semmisítette meg.

Elismeréssel kell ezért adóznunk a történelmi társulat lelkesítéséért, a mely ezen ünnepélyességet nem „more patrio“ lakmározással, hanem a miből ki-ki hasznos tanulságot meríthet: emlék-kiállításal köti össze.

A főváros tek. tanácsa e sorok íróját is megkereste, hogy a birtokában levő ereklyék közül egyet-mást engedjen át: s éppen ezen ügy jelentősége indított, hogy a kiadott program VIII. §. értelmében a kiállítandó egykoru levelezések, okmányok és kéziratok miatt a „Gömör-Kishont“ ez. helyi lapnak hazafiságára appellálják, midőn ide mellékelve egy felvételi ívet csatolni szerencsém van, kérve-kérve, hogy befolyásával oda hatni méltóztassék, miszerint ezen alkalommal a Rimaszombat szab. város levéltárába őrzött közel harmadfélszáz török oklevél, a sip és más ereklye Majláth Béla urnak, a magyar nemzeti muzeum könyvtárnokának beküldésék.

Tudjuk igen jól, hogy a város hatósága e kincseket féltékenyen őrzi, nagyon helyesen, — tudjuk azonban, hogy még a volt helytartótanács nem egy ízben kérte Budára a török okmányokat lefordítás végett, az azonban, azt hiszszük, épen a miatt nem mehetett teljesedésbe; mert igen kevesen voltak a kik a török diplomatikában jártasak lettek volna.

Most azonban itt van Vámbéry, Szilády Áron, Erődy Béla és mások, a kik szakértelemmel, a legnagyobb készséggel nyújtanak felvilágosítást, s ki tudja, nem fogják-e Rimaszombat és illetőleg Szabátka várának 1552-től 1686-ig terjedő, tehát éppen Buda visszavételével végződő időszakot módosítani, talán lényegesen megváltoztatni.

Az emlék-kiállítás sikerének minden feltétele meg van. Budapest, a mely a mult nyáron nem csak Európa, de az összes kultur-államok figyelmét magára vonta, ebben is okvetlenül jeleskedni fog.

Rimaszombat az országos kiállításon is méltón volt képviselve, vegye ki részét a dicsőségből ezuttal is, a menyiben okmányaival, ereklyéivel stb ezen emlékkiállítás tárgyai között helyet foglalhat.

r. l.

PAPP DEZSŐ.

A zenevilágot ismét nagy veszteség érte; a miskolci dalárda buzgó karnagya, egy csak kevesek által, de annál jobban ismert genie: Papp Dezső meghalt.

Megyénk zenekedvelő köreiben is sokszor megfordult és általános szeretetnek, tiszteletnek és elismerésnek örvendett e

* Zhyulul igét a tót, tulajdonképen csak az állatok elhullásának kifejezésére használja, s így azt jelenti, hogy megdöglött; mely kifejezés nagy mérvben becsmérlő.

valódi lángész, ki oly korán befejezte pályáját, melynek megérdemelt fényét annyira megtörte a társadalom halálansága, az anyagi gondok nehéz küzdelme.

De álljon itt is emlékeül a „Borsod“ meleg hangon írott neerológójából e néhány pont:

„Ki volt Papp Dezső, kérdi az olvasó? E kérdésre nagyjában — azt hiszszük — nemesak e város lakói, hanem az egész ország művelt közönsége is tud választ adni. Mert neve nemesak itthon, hanem az ország színe előtt is gyakran forgott. De példabeszéddé vált szerénysége odáig vitte a dolgot, hogy sokoldalú s páratlanul jeles tehetségéről, nem soknak volt kellő tudomása.

Papp Dezsőről közelebbi ismerősei tudták csak, hogy ő milyen nagy, mondhatni encyklopedikus műveltségű férfi volt. Nem volt tudomány, melyben ő, a szakférfiakat is meglepő több kevesebb jártassággal ne bírt volna. Bámulatos emlékező tehetsége képessé tette őt az egyszer olvasott, vagy hallott dolognak, egész a legapróbb részletekig való megőrzésére, s így — olvasgatni szerető, buvárkodó, contempláló ember lévén — oly tágkörű ismereteket szerzett, minővel ritka ember dicsekedhetik. Nemesak a magyar irodalmat ismerte minden rétegében hanem a világirodalomban is biztosan tudta magát keletelni.

Hanem ő mégis kiválóan zenei tehetség volt, aminthogy pályája is ezen a téren futott.

Mint zenei tehetség tette nevét különösen ismertté, s mint ilyenről a legszilárdabb meggyőződéssel állíthatjuk, hogy ha ő kedvező körülmények között fejthette volna ki és érvényesíthette volna tehetségeit, nevét, zenei tehetségeiben különben sem nagyon gazdag hazánkban, az elsők előtt emlegették volna

Szerénysége és a cselekvéstől mindig tartózkodó természet miatt dalaiából nem sok jelent meg a közönség előtt, hanem a mi kevés megjelent, az nevének mihamar közbecsülést és régi híres zenészek részéről is általános elismerést szerzett. Legközelebb az országos kiállítás zenei albuma közölvén a magyar élő zenei jelesbjeitől dalokat, ezek között egy kritikus a „Fővárosi Lapok“ hasábjain, mindeniket messze felülmúló jelesbjeinek ítélte az ő „Ne mondd nekem soha többé“ kezdetű dalát.

Papp Dezső született 1841-ben. Tehát most még 44 éves, ugyszólván fiatal ember volt. Atyja Papp József hírneves ügyvéd és jómódu ember volt. Miskolczon, ki fiának a legmondosabb nevelést adta s Dezső a jogi tanulmányok csaknem egészen elvégezte Pesten, Atyja ekkor vagyonilag tönkre ment, fiának további neveltetése megakadt s az előbb jómódban élő fiu midőn a ráhullott csapás alól felocsudott, szerzett ismereteinek legszelbikét, mindenestre a leghálátlanabbakat, a zenét választá kenyerkeresésül. Már majdnem két éve sorvasztó betegség támadta meg, melyből menekülés csak a halálba volt. Özvegvet és 4 gyermeket hagyott hátra.

Halála — nemesak én mondom, érezzük mindnyájan — majdnem pótolhatatlan veszteség.

Ily csapásra lehet elmondani: „Ne vigasztalj! Ily veszteséget siratni kell!“

A Rimaszombathban 1886. évi január hó 16-ik napján tartandó megyebizottsági rendkívüli közgyűlés tárgysorozata:

1. Nyomozó bizottsági jelentés.
2. Igazoló választmány jelentése a pótválasztások igazolása tárgyában.
3. Belügyminiszteri rendelet az 1886. évi közíg. árva- és gyámhatósági költségvetés tárgyában.
4. Belügyminiszteri rendelet Kakas Apollónia és társa kórházi áptokk illetősége ügyében.
5. Közmunka miniszteri rendeletek a közmunka ügyek és a törvényhatósági utak kezelése tárgyában.
6. Belügyminiszteri rendelet a megyének a megyei magyar közművelődési egyesület apaitó tagjainak sorába léptéről.
7. Belügyminiszteri rendelet a t. főügyész. főszámvevő és ellenőri fizetések emelése tárgyában.
8. Belügyminiszteri rendelet a bányamunkások elvételének megakadályozása tárgyában.
9. Belügyminiszteri rendelet Oldalfala község 1884/5. évi költségirányzata tárgyában.
10. Földmívelési miniszteri rendelet az iparügyi szabályrendeletek tárgyában.
11. Veszprém megye átirata a községi tagosítás tárgyában intézett feliratának pártolása iránt.
12. Brassó megye átirata a községi törvények reformja tárgyában feliratának pártolása iránt.
13. Csanád megye átirata a mezei munkások visszaéléseinek megállítás tárgyában feliratának pártolása iránt.
14. Abauj-torna megye átirata a farkasok irtása tárgyában intézett feliratának pártolása iránt.
15. Szatmár megye átirata a közművelődés érdekében.
16. Rimaszombat város előterjesztése 3 frt 93 kr. behajthatlan gyógyalvó pótadó törlése iránt.
17. Behajthatlan 3 frt közm. váltság iránti szolgabírói jelentés.
18. Lisztkai József kórházi költségeiről szóló szolgabírói jelentés.
19. Tornallyai szolgabírói régi iratok levéltárba helyezése iránti szolgabírói előterjesztés.
20. Rimaszombat városnál alkalmazandó mérnök és adóvegrehajtói állomások engedélyezéséért kérvény.
21. Gr. Serényi János lemondása m. tbeli jegyzői állásáról.

Hírek és vegyesek.

Alispán választás. A megyei alispáni állásra három jelöltet emelgetnek a pártok: Bornemisza László m. t. főjegyzőt, Máriássy Andor közigazgatási bizottsági tag s volt országgyűlési képviselőt és Hevessy Bertalan országgyűlési képviselőt.

Kriston László Gömörmegye érdemes főpénztárnoka mult év december havában töltötte be megyei hivataloskodásának 25-ik — fertályszázadik — évét.

Megyénk szülőttei közül még Sárváry J. Ferencz lett a 25-ik sorvagyolozered tartalékos hadnagyává kinevezve, mint a hivatalos lapból örömmel értesülünk.

Főúri esküvő. A szép képzettségű magyar diplomata barkóczy Rosty Flóris es. kir. kamarás, követségi tanácsos, ki azelőtt a vatikáni nagykövetségénél is hivataloskodott — decem-

ber hó 29-én délelőtt 11 órakor vezette oltárhoz ghymes és gácsi gróf Forgách Ilona urhölgyet a Gács városi templomban. Az esketési szertartást dr. Schopper György rozsnói püspök személyesen végezte fényes segédlettel. A főpap megérkezését a harangok zugása s a gácsi vár taraczk durrogása jelezték, s elébe vonultak a papság és az egész megyei intelligencia a szokásos üdvözlések végett, melyek után a püspök teljes díszben a templomba hajtattott, hol a jegyes párhoz fenkölt szellemű, megható beszédet intézett. Jól esett a szemnek gyönyörköeni a fényes főúri pompában, melyet az egész társaság kifejtett, s mely valóban a régi szép időkre — a mág-nás világ meszerű fénykorára — emlékeztetett. Jelen voltak: a valódi arisztokrata alak s mindig ifju szellemű Mertens Vilmosné sz. Forgách Francziska grófnő, gróf Forgách Antalné, Forgách és Cebrían contessek, gróf Gyürky Ábrahám főispán, Cebrían László gróf, Schafoch gróf, Forgách Sándor gróf s az ifju Forgách és Cebrían grófok. — Egy óraker diszbedé volt szellemes toasztok kíséretében s délután 5 óraker az ifju pár a Losonezra érkezé gyorsvonattal nászutra indult.

Fakla János Gömörmegye kir. adófelügyelője tegnap szombaton déli 1 óraker rövid, de súlyos szenvedés után has-hártyalob következtében elhunyt. A boldogult sok évet töltött hivataloskodásban s e téren mindeaki szorgalmas és humanus tisztviselőnek ismerte.

Halálozás. Vették a kövekező gyászjelentést: Roffi Borbély László mint férj, — leánya: Paulina, férje: báró Nyáry Sárdor, László, Ilona és Róza gyermekeik; — Szathmáry-Király László országgyűlési képviselő, mint testvér; — öz. Szathmáry-Király Pálné szül. Plathy Ida, gyermekei Szathmáry-Király Pál s neje: Szathmáry-Király Vilma s gyermekei: — Szathmáry-Király Anna s férje: báji Patay Gyula s gyermekei; — ugy a Szathmáry-Király- és Borbély-esaládbeli számos jó rokonok s barátok nevében is — mély bánattal jelenti felejt-hetlen bejének Szathmáry-Király Borbálának folyó 1886. évi január hó 8-án, elte 73-ik, boldog házasságuk 53-ik évében, végegyengülés következtében történt csendes elhunytát. Egy hű feleség, anya, nagyanya, napa, testvér és szerető rokon, — szívjóság, tiszta vallásos érzéssel áldott nőt siratunk elhunyt kedvesünkben. Földi maradványai eltakarítására folyó hó 11-én délutáni fél 3 óraker, az ev. reformált vallású szertartással Jánosiban leend — jó szülei és unokái hamvaihoz. Béke lengjen áldott hamvai felett! — János. 1886. január hó 8.

Az ág. ev. esperességi felügyelő választása tárgyában — mely magas állás, is a boldogult Szontagh Bertalan halálával üresedett meg, folyó hó 15-én Rozsnyon értekezlet fog tartatni, melyre különösen felhívjuk a fontos kérdés iránt érdeklődők figyelmét.

Hangversennyel összekötött táncmulatságot rendez f. hó 10-én a simonyi dalárda saját alapítókéjének gyarapítására. Belépti díj 1 frt, kezdete esti 7 óraker. Ezen intelligens falu igyekező, józan népe valóban megérdemelné, hogy közönségünk jól megérdemelt pártfogásában részesítené dicséretreméltó mozgalmait.

Felhívás. A gömörmegyei ált. tan. egyesület és „Eötvös-alap“nak tagjai felhivatnak, miszerint a mult 1885-ik évre szóló díjaikat lehetőleg mielőbb az alóírotthoz megküldeni kegyeskedjenek. — Jolsván, 1886. január 6-án. Jurin Samu s. k. az „Eötvös alap“ elnöke.

„Versecz“ czim alatt a hasonnevű szab. kir. városban, mely tul van tömve rácz és német rajongókkal, a magyar nyelvet terjesztő hazafias egyesület hetilapot fog megindítani, melynek szerkesztője az egyesület titkára s városunk jeles szü-löttje Perjessy Lajos rajztanár leend. Ezen derék hazafias társulat ritka buzgalommal fogott magasztos feladatának megoldásához. Estélyeket, felolvasásokat rendez, s a magyar cultura minden nemes eszközét felhasználja, hogy az elbolondított rajongókat felvilágosítsa és a magyar haza iránti szeretetre s kötelességeikre tanítsa. Oszintén üdvözlőjük megynék derék fiát, ki hozzánk intézett levelében a verseczi viszonyokat rajzolván azt írja: „Tójasok közt tánczolunk és nagyon, de nagyon meg kell gondolnunk azokat az eszközöket, a melyek által a magyar nyelvet és magyar hazafias érzelmét terjesszük.“ — Kitartást és erőt kívánunk a nemes, de nehéz munkához!

Az újévi üdvözlések megváltásául utólagosan beküldtek Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska urnó 1 frtot, Holló Dénesné szül. Sztruhár Mária urnó 1 frtot, mely adományok-ért a szegények és árvaik nevében e közlemény utján köszönetemet nyilvánítom. Rimaszombat, 1886. január hó 5. Liszka Józsefné, elnöknő.

Irodalom.

Petőfi legújabbán feltalált, Jacobey által festett arczképét adja ingyen mellékelül az „Ország-Világ“ új évi száma. — E kép sok tekintetben elüt az eddig ismert Petőfi képektől, s elismerés illeti az „Ország-Világ“-ot, midőn a sok viszontagságot szenvedett festményt megmentette az enyészettől s közönsévé tette a magyar közönségnek. Az „Ország-Világ“ új évi száma különben is tele van érdekes reliquiákkal. — Így közli Arany Jánosnak egy kiadatlan költeményét az „April 14-ikét“, melyet Arany műveinek teljes kiadásába a kiadó nem vett föl a merész hangja miatt. Közli tovább Jókai Mór-nak egy 25 év előtti új évi köszöntőjét s mit első sorban kellett volna említenünk, a lap élén hozza Kossuth Lajos nagy hazánkfiának Parlaghy Vilma által festett arczképét. Még egy arczkép van e számban, a Vámbéry Arminé, kiről Borostyáni Nándor ir szellemes élet- és jellemrajzot. Az új évi számban két új eredeti regény közlését kezdí meg az „Ország-Világ“, még pedig „A jégkisasszony“-t Tolnai Lajostól, „A kardos menyecske“-t Szabó Endrétől, ez utóbbit illusztrálva. A többi közleményei is mind rendkívül érdekesek. Így a Petőfi-kép története, továbbá „Petőfi képviselőjelöltsége“, Dr. Váczy János-tól: „Irodalmunk és művészetünk 885-ben“, Szana Tamástól: Sonnenthal Adolfról, a világhírű művészről. Ötvös Adolftól (képességgel a művész különböző alakításaiból); „A leányrontó“, Tábori Róberttől; „Göbéságok“, (karczolatok a szakélyföldről), Benedek Elektől; „Szilveszter éjjelen“, költemény Fülöp Arontól, az „Ellák“ szerzőjétől; „Haszontalanság“, költemény Palágyi Lajostól; „Uj év előtt“: „A hétről“, írta Hevesi József. A képek közül az említettek kivül kiemeljük még a következőket: „Boldog új évet“, Szemlér Mihálytól, „Szakázás“, s több szerbiai kép. A rovatok szintén gazdagok és változatosak. — Az „Ország-Világ“-ra előfizethetui a „Pallas“ irodalmi és nyomdai részvénytársaságnaál, Budapest, Keeskeméti utca 6. sz.

Eredeti regény- és elbeszélő irodalmunk körül nagyobb érdemeket nem szerzett magának vállalat, mint a „Gondfő” szépirodalmi hetilap, mely öt negyed évi fennállása alatt a magyar regények és beszédek egész tárházát nyitotta meg a művelő közönség előtt. Előttünk fekvő 9–14. számaiban három eredeti regény folytatódik: egy történeti Abonyi Lajostól („Az utolsó kuruczvilág”), egy pszichologiai Beniczkyé Bajza Leukétől („A vér hatalma”) és egy társadalmi Vértessy Arnoldtól („Csiricsary Bertalan ur ő méltósága”). Ezekon kívül Belot Adolphe-nak egy fölötté érdekfeszítő regénye („A kigyó”) jelen meg benne. Rendkívüli gondnal ápolja e kiváló szépirodalmi heti lap a kisebb elbeszélő műfajokat: a novellát, életképet, rajzot stb. is. A kisebb elbeszélések válogatott seregéből kiemeljük a lap főmunkatársának, Tolnai Lajosnak „Mikor fűtyüljön a férj” életképét, melyben az újabb magyar elbeszélésnek ez uttörője a jelleméből merített kitünő humorral rajzolja a leha férjet és a hűtelen feleséget. Nem kisebb élvezettel olvastuk „A házasságszerzés” és „A mi atyáink” című humoros és satirikus dolgozatait. — Meglepetést szerzett olvasóink jeles lírai költőnk Endrődi Sándor egy satírával prózában („A vértanu”), melyben mélyre hatoló guynyal leplezi le egy Kossuth Lajos természetes fiaként szereplő egyén üzemét. — Mikszáth Kálmán folytatja kedves rajzait „A képviselőház karzatáról.” — Margitai Dezső „A fátyol” című beszédekjében finom és elevevénye által megragadó előadással rajzol naiv és humoros képet a serdülő leányvilágból. — Dr. Sziklay János elbeszélése („A postás kisaszony regénye”) meghatározó tárgya és realiztikus színezete által kelt figyelmet. — A nő-írókat bájos kisebb rajzokkal képviselik Sikor Margit („A villám”) és Ferenczy Jolánta („Ragyás Terka”). — A lírai költők közül Benedek Aladár Longfellow egy szép költeményének fordításával, Reviczky Gyula egy erős hangulatu világbanatos dallal szerepel; Inezedy László a szenvedély hangján szólal, a fiatalabb nemzedéket pedig annak egyik legkiválóbb tagja Palágyi Lajos képviseli bővelmői hangu költeményével, melyhez méltán sorakozik Szomoró Károly esinos szerelmi elégiája. — Rendkívül gazdag és válogatott tartalma által a „Gondfő” a művelt olvasóközönség kedvezet lapjává lett. Ajánljuk e kitünő vállalatot, mely olesóság tekintetében is egyedül áll különösen most, mert újévkor az előfizetés legalkalmasabban eszközölhető. A kiadó mindenkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatószámokkal, ki e végett levelező lapon a „Gondfő” kiadó-hivatalához (Budapest, Dob-utca, 14. szám) fordul.

Hivatalos közlemények.

Gömörmegeye alispánja ól.

65. sz. — A megyei bizottság október havi közgyűlésének határozatához képest, a közmunka és váltáságpénzek kezelése körül, a kir. közmunka és közlekedési miniszteriumnál panaszolt szabálytalanságok nyomozására kiküldött bizottság jelentésének tárgyalása végett rendkívüli közgyűlés levén egybehívandó, miután a bizottság munkáját nagyobb részben már befejezte s ez érdemben jelentést előterjesztheti; ennek tárgyalására, — a megyei bizottság virilis és választott tagjai teljes névjegyzékének megállapítására, főispán ur ő méltóságával egyetértve a rendkívüli közgyűlés határnapja folyó hó 16-ára tűzött ki.

Szolgabíró és polgármester urakat kérem, erről a megye közönségét köröztetés útján értesíteni sziveskedjék.

Rimaszombat, 1886. évi január hó 2-án.

Alispán helyett **Ujházy**, főjegyző.

Rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetés.

37. sz. — A vezetésem alatt álló rimaszombati kir. törvényszék területén lévő rozsnóyi kir. járásbírósnál elhalálózás folytán üresedésbe jött 1500 forint évi fizetés és 200 forint lakbérrel ellátott járásbírói állomásra m. kir. igazságügyi miniszter ur ő nagyméltóságának folyó évi 26./L. M. E. sz. rendelete folytán pályázat nyitattván, felhivatnak mindazok, kik a fenti állomást elnyerni óhajtják, hogy elméleti és gyakorlati képzettségüket, nyelvismeretüket, a törvényszék területén alkalmazott birakkali rokonsági, s esetleg hadkötelezettségi viszonyukat előtűntető okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket jelen hirdetésnek a „Budapesti Közlöny” hivatalos lapban történt harmadszori megjelenésétől számított 14 (tizennégy) nap alatt és pedig a közszolgálatban levők hivatali főnökük útján hozzám annál is inkább nyújtsák be, mert az elkésztett, vagy a bírói ügyviteli szabályok 9. §. ellenére érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1886. január hó 5.

Fornét Jenő, kir. tszéki elnök.

Gömörmegeye kir. tanfelügyelősége.

812. sz. — A Freesky I. által szerkesztett „Képek az iparos világból” (Budapest, 1881. kiadja a Franklin-társulat, ára 1 forint) című munka az orsz. közoktatási tanács biralati jelentése alapján tanító és ipariskolai felsőbb osztályu tanulók számára hasznos és tanulságos olvasmányul a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak folyó évi július 31-én 21925. sz. a. kelt rendeletével ajánlatik, miért is annak megszerzése az ifjúsági könyvtár részére kívánatos.

Rimaszombat, 1885. december 20.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegeye kir. tanfelügyelőjétől.

1033. sz. — A dr. Gyulai Béla által szerkesztett „Alsó-foku kereskedelmi iskolák olvasókönyve” kiadta Lampel Róbert (Wodianer F.) Budapest. Ára 60 kr.) című tankönyv, a szakértőktől beérkezett biralati alapján a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak folyó évi október 16-án 38402. sz. a. kelt rendeletével iskolai használatra ezennel ajánlatik.

Rimaszombat, 1885. december 20.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegeye kir. tanfelügyelőjétől.

813. sz. — Dr. Kállay Adolf karlsbadi fürdőorvos, hazánkban ezen páratlan hatású gyógyfürdőben magyarországi közönségi tanító részére két helyet alapít oly formán, hogy évenként és pedig augusztus 1-jétől kezdve szeptember hó végeig két tanító valláskülönbség nélkül fog nemcsak ingyenes lakásban, gyógykezelésbeni ingyenes ellátásban részesülni, de nevezett orvos ur még a mellett a kijelöltek részére mérsékeltt áron való étkezésről is fog gondoskodni.

Midőn nevezett fürdőorvos eme nemes áldozatkészségét a vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának folyó évi augusztus 8-án 25355. sz. a. kelt rendelete értelmében tudomására hozom, egyuttal értesitem, hogy az illető tanítóknak ez iránt a vallás- és közokt. m. kir. miniszter urhoz intézett kérvényeik a gyógykezelés szükségességét igazoló orvosi bizonyítvány esatolása mellett minden év június 15-ig hozzám betérjesztendő annak kijelentése mellett, a kedvezmény élvezetében, mely hónapban kívánának lépni?

Rimaszombat, 1885. december 22-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegeye kir. tanfelügyelőjétől.

934. sz. — A Magvassy Pál és Mihály budapesti lakosok által szerkesztett „Szemléltetőszekrény” népiszkolák, kisdudodák és magánoktatás számára a vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumnak folyó évi október 18-án 36230. sz. a. kelt rendelete értelmében ajánlatik.

Rimaszombat, 1885. december 22-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegeye kir. tanfelügyelőjétől.

1011. sz. — A szederfatenyésztes képezi egyik főbiztosítását azon lehetőségnek, hogy a jövedelmező selyemipar hazánkban meghonosodjék. Miért is felhívom, hogy a kezelése alatt álló kertben a szederfatenyésztesre jövőre kiváló gondot fordítson.

Az e ezéla szükséges szederta magot, legnagyobb készséggel és díjmentesen becsátja rendelkezésére — ha ez iránt közvetlenül megkerestetik — Bezeredy Miklós Szegszárdon, a földmívelés-, ipar- és keresk. miniszternek a selyemtenyésztes emelése ezéljából kiküldött meghatalmazottja.

Rimaszombat, 1885. december 22-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegeye kir. tanfelügyelőjétől.

1156. sz. — A Méhner Vilmos kiadásában megjelent „Általános iskolai Atlasz” a népiszkolák felső- és ismételő osztályai-, valamint a felső nép- és polgári iskolák számára a vallás- és közokt. m. kir. miniszter urnak folyó évi november 7-én 41890. sz. a. kelt rendelete értelmében ezennel ajánlatik.

Rimaszombat, 1885. december 22-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Felelős szerkesztő: **LŐRINCZY GYÖRGY.**

Magán-hirdetések.

Hirdetés.

7825. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **Borsos István** s neje **Torma Borbála** végrehajtást szenvedő elleni 350 forint kötelezettség és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő A.-Pokorágyi község határában fekvő, az a-pokorágyi 35. sz. jtkvben foglalt Borsos István s neje Torma Borbála nevében nlló s őket illető 1/3 rész urb. telekre az árverést 1544 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi márczius hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor A.-Pokorágyi községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsírának 10%-át vagyis 154 forint 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1885. évi november hó 27. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint te-lekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Meghívás.

A **nagyrőcei kölesönös segélyszövetkezet** — az alapszabályaiban kitiűzött ügyek elintézése ezéljából, — folyó évi február hó 2-ik napján délután 2 órakor tulajdon helyiségében tartandó

közgyűlésre

a szövetkezet összes jogosított tagjait tisztelettel meghívja

Nagy-Rőczen, 1886. január hó 5-én

Hlavács Sámuel,

igazgatósági elnök.

Bérbeadó lakás.

Rimaszombatban a Jánosi-utca 42-ik szám alatt lévő 6 szobából, konyha, eselédlak, éléskamra, istálló, sertésól, kert, méhes stb.-ből álló lakás 1886. évi Sz.-György napjától egy vagy több évre haszonbérbe kiadandó. — Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos

őzv. **Lőrinczy Endrénével.**

Hirdetés.

Alólirott igazgatóság tudomására hozza a rimaszombati t. cz. közönségnek, miszerint a földmives-iskola **tehenészete tejét** elárusítás végett minden nap **Tóth Gusztáv** ur sütő-üzletébe szállítja. E körülményt a tejjel élők figyelmébe ajánlja

a m. kir. földmives-iskola igazgatósága.

Pályázati hirdetés.

1890. sz. — Rimaszombat r. t. városánál rendszerezett, lemondás folytán megüresedett orvosi állásra ezennel pályázat nyitattik. — Felhivatnak mindazon magyar honpolgári minőségű, okleveles orvos-tudorok, kik ezen, évi 400 forint rendes fizetéssel s mel-lék járulékaival díjazott, állást elnyerni óhajtják, hogy ez iránti, elméleti és gyakorlati képzettségüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeket, a polgármesteri hivatalban **1886. évi január hó 14-ike**, mint a választásra kitiűzött határnapig adják be. Egy-idejűleg pályázók figyelmeztetvén az 1871. XVII. t. cz. 78. §. rendelkezéséhez képest ajánlatba leendő hozatalok iránti intézkedés megtételére.

Kelt Rimaszombat r. t. város képviselő testületének 1885. évi december hó 29-én tartott közgyűléséből.

Szabó György, polgármester.

Pályázat.

A gömörmegeyei közkórháznál két szolgálai állásra

pályázat hirdettetik, A szolgálai díjazása havontai 10 forintból és teljes ellátásból áll. Előnyben részesülnek azon pályázók, kik legalább két, hazánkban divó nyelvet beszélnek és czipész vagy asztalos iparosok.

Pályázati kérvények 1886. évi január 15-ig alólirott közkórházi igazgatósághoz adandók be.

A gömörmegeyei közkórház igazgatósága Rimaszombatban.

Hirdetés.

7827. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy őzv. **Oravec Pálné** kk. **Oravec Pál** képviselőtében végrehajtónak **Hazucha Mihály** végrehajtást szenvedő elleni 647 forint 45 krt. kötelezettség és járuléka iránti ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Nagy-Szuha község határában fekvő, a nagy-szuhai 84. sz. jtkvbe foglalt 48. hrszamu beltelek 50. sz. ház s melléképületekre s ennek tartozékát képező erdő s legelő illetményre 160 forint és ugyanazon számu te-lekkönyv A. I. 2—13. alatt foglalt 2/3. urbéri telek külsőségének felerészére az árverést 997 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi márczius hó 4-ik napján délelőtt 10 órakor Nagy-Szuha községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsírának 10%-át vagyis beltelekre 16 forint, külsőségre 99 forint 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1885. évi november hó 27-ik napján.

rimaszombati kir. tszék mint te-lekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.